Abonamentul
Pentru monarchie:
Pe an 12 cor., 1/2 an 6 cor., 1/4 an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.
Foea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Inserțiunĭ
Un șir garmond: o dată 14 fil., a doua óră 12 fil., a treia óră 10 fil.
Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redacțiunea și Administrațiunea Uniriĭ« în Blaș.

Anul X. Blaș 15 Septembre 1900. Numĕrul 37.

Serbările ĭubilare ale sfinteĭ Unirĭ.

De prin veacurĭ...

Clopotele tuturor bisericilor unite vor resuna într'o zi, de o dată în întrégă mitropolia, și cu un glas vor vesti lumeĭ, că este zi de sĕrbătóre, și vor mărturisi despre unirea cea sinceră și neclintită, despre unirea cea sfîntă a Românilor cu Roma.

În curĕnd sĕrbătóre mare vom serba cu toțiĭ, cu inimile ridicate la Dumnezeŭ și cu gândul la Roma, la Blaș, la trecut, la present și viitor. Lumea mare de ideĭ ce se légă de *unire* va cuprinde pe de a întregul sufletele nóstre și inima tótă ne vom lăsa-o pĕtrunsă de sentimentele ce se deștéptă la idea *sfinteĭ Unirĭ*......

* * *

Sfîntă Unire! Ce lume frumósă de ideĭ și sentimente deschizĭ tu omuluĭ gânditor, creștinuluĭ credincios, Românuluĭ cu dor de bine.

Sfîntă Unire! Tu cuprindĭ gloria trecutuluĭ nostru, tu eștĭ garanția presentuluĭ, tu eștĭ nădejdea viitoruluĭ nostru.

Sfîntă Unire! Coborĭ în inimile nóstre! contopesce-ne pe toțĭ într'un gând și o simțire; fă să dispară dintre noĭ tótă ura și reutatea străină și lasă ca în frățéscă dragoste să viețuim cu toțiĭ, ca frațĭ, spre mărirea Domnuluĭ, spre binele neamuluĭ, spre fala și cinstea nóstră.

Fiică a ceriuluĭ, *unirea tuturor* revarsă din înălțimĭ harurile tale cerescĭ și picură în inimile nóstre picuriĭ: ĭubiriĭ, credințeĭ și speranțeĭ...!

* * *

Sfîntă Unire, — tu eștĭ mândria trecutuluĭ nostru! Cu facla străluciriĭ tale luminéză cărările secolilor de întunerec ce a petrecut neamul românesc... La lumina ta vĕd cărările luĭ și simțesc tainicele pășirĭ ale istoriculuĭ destin.

Fiul luĭ Dumnezeŭ se coborâ din ceriŭ, ca întreg neamul omenesc pămîntean să-l ridice la vrednicia de fiŭ al luĭ Dumnezeŭ. Peste obidita omenime resare o nóuă lumină și o nóuă lume începe a se desfășura din chaosul nenorocirilor, ce aŭ cutropit pămîntul. Isus Nazarineanul întemeiéză imperiul sĕŭ pe pămînt, portal al împĕrățieĭ cerescĭ. Biserica creștină, *una, sfîntă, universală* și *apostolică* se întemeiéză. Isus, întemeietorul, cu sângele sĕŭ sigiléză actul înființăriĭ eĭ, și cu minunile dumnezeireĭ sale încununéză sfințenia eĭ. Ca să fie *una,* cum Dumnezeŭ e unul, și *sfîntă* cum Dumnezeŭ e sfînt, și *universală,* cum al tuturor tată este Dumnezeŭ, și *apostolică,* cum apostol a fost întemeietorul eĭ, și învĕțăceiĭ luĭ...

Și ce se întîmplă? Cel maĭ ales dintre apostolĭ, Petru, care temeiŭ a fost ales bisericiĭ, ca stânca, pe care nicĭ porțile ĭaduluĭ să nu o pótă frânge, și care principe al apostolilor a fost pus, și păstor peste oile și mielușeĭ luĭ Isus Christos — Petru cel zelos, fiĭorul de pescar printr'o tainică disposiție divină alérgă la Roma, ca reședința sa și sediul sĕŭ să-l pună în mijlocul unuĭ neam puternic, robust și genial, dar păgân și îngâmfat până la pĕcat. *Roma,* centrul lumeĭ de atuncĭ, legănul și gloria *ginteĭ latine,* este proclamată drept centru al bisericiĭ luĭ Dumnezeŭ!

Împĕrațiĭ fanaticĭ prigonesc pe apostolĭ, persecută pe creștinĭ pe pămînt și pe sub pămînt; ferelor îĭ aruncă pradă, flacărilor nutremînt îĭ daŭ și morțiĭ îĭ jertfesc în miĭ de chipurĭ. Cu tóte acestea creștiniĭ luĭ Petru persistă așĭ ridica acolo tronul, a zidi acolo altarele de jertfă Dumnezeuluĭ celuĭ viŭ, care îĭ va mântui! Și *Roma cea păgână,* prigonitórea luĭ Dumnezeŭ, devine *Roma creștină,* primogenita fiĭcă a bisericiĭ luĭ Isus. În schimbul pĕcatelor eĭ darurile cele maĭ alese ale Domnuluĭ se revarsă peste ea. Și ce se maĭ întîmplă? Destinul istorieĭ, provedința divină, din fiĭca bisericiĭ o face *mama ginteĭ latine.* Și:

Latina gintă e regină
Într'ale lumeĭ ginte marĭ.
Ea pórtă 'n *frunte* o stea divină
Lucind prin timpiĭ secularĭ...

Tronul principeluĭ apostolilor, devenit centrul bisericiĭ universale, în spiritul Roman, adecă în spiritul civilisațieĭ și cultureĭ devine o stea divină a omenimeĭ întregĭ, prin toțĭ secoliĭ, până în zilele nóstre.

Sîntem fiiĭ aceșteĭ regine, și după sânge, și după credință. E peste îndoĭélă, că nu numaĭ originea neamuluĭ ci și sĕmînța creștinismuluĭ de la ea l'am primit. Dacă istoria e tăcută în privința asta, limba nóstră e destul de elocuentă. *„Crucea" sfînta din „biserică",* mărturisesce în fie care *„Dumineca"* — despre adevĕrul acesta, ce-l resimțim, într'un mod tainic. Credința nóstră se vestesce în tótă lumea; în tot pămîntul a eșit vestirea nóstră pân' la marginile lumeĭ aŭ străbătut graĭurile nóstre....

Și totuși — ah fatal destin al istorieĭ! — totuși, cum ne-am despărțit de mama care ne-a născut, ne-a botezat, ne-a crescut și ne-a învĕțat adevĕrurile cruceĭ?

Cum de ne-am înstrăinat așa de mult de la sinul eĭ?

Întunerec și neștiință...! Un neam străin, rival și dușman al străbunilor noștri, saturat de o ură puternică de rasă, pe care spiritul blând al luĭ Isus nu l'a putut modera, ne cum estirpa, ridicatu-s'a cu îngâmfare, contra glorieĭ de Dumnezeŭ cinstite a Romeĭ, și creatu-și-a șie-și o *nóuă Romă,* ca să nu fie supus Romanilor latinĭ. Și noĭ, pribegĭ colonĭ aĭ Romeĭ, avut'am norocirea să rătăcim în societatea unor barbarĭ dușmanĭ aĭ Romeĭ și prietinĭ aĭ dușmanilor eĭ, și — la intrigile perfide ale greculuĭ *Fotie,* prin fatala legătură cu mongoliciĭ *Bulgarĭ,* ne-am despărțit de lumina vetreĭ străbune și ne-am cufundat în întunerecul mareĭ străinătățĭ.

Și a urmat apoĭ perderea nóstră, care era să fie perzarea nóstră. Aprópe o mie de anĭ am rătăcit prin întunerec. Numele străbun ni-l'am perdut, și numaĭ o poreclă meschină ne-a maĭ rĕmas în fața lumiĭ. Din *Românĭ* am devenit *Valachĭ.*

În bisericile nóstre s'a întrodus graiul străin, și în loc de *mărirea luĭ Dumnezeŭ* am cântat *slava blagocistivilor duhovnicĭ aĭ pravoslavniceĭ Țărigraduluĭ.*

Gloria nóstră ni-s'a făcut de hulă; și în loc de a maĭ zice cu mândrie, ca Sfîntul Apostol: *Civis romanus sum,* ne ocăriam dușmaniĭ cu titlul nostru de mărire, zicĕndu-le: *lătină păgână!*

Limba nóstră s'a îmbrăcat în haĭnă străină, viața publică ni-s'a schimbat la față, am devenit străinĭ în casa proprie, străinĭ nóuĕ înșine, străinĭ sufletuluĭ nostru.

Ştերşi din cartea neamurilor era să fim şterşi şi din cartea vieţii — dacă Dumnezeŭ, întru bunĕtatea sa nemărginită faţă cu ceĭ rătăciţi, nu s'ar fi îndurat de noĭ. Că n'a voit mórtea nóstră, a pĕcătoşilor, ci să ne întórcem, şi să fim viĭ.

* * *

Destinul istorieĭ a luat o altă întorsătură. După ce am suferit jugul străin, şi în biserică şi a casă, şi în credinţă, şi în graiŭ, după ce şi păgâna semilună ne-a umilit, dar a ne repune nu a isbutit, căcĭ prin eroĭ am dat dovezĭ, că tradiţia *centurionilor* de la Golgotha nu s'a stins în neamul nostru, ci el tot maĭ produce *ostaşĭ* aĭ luĭ *Christos* — „Miles Christi“ — Dumnezeul îndurărilor ne-a ridicat prin suferinţe şi probe la aceea înălţime istorică din care se întrezărim de noŭ strălucirea Romeĭ, lumina urbeĭ eterne şi materne.

Un ordin împĕrătesc despre numĕrarea poporuluĭ a făcut, ca Isus Christos să se întrupeze ca om în Nazareth; şi un ordin împĕrătesc asupra confesiunilor diferite din ţară a făcut, ca din Alba-Iulia să zărescă Românii de noŭ lumina Romeĭ, care le-a fost dat, în vremurĭ şi originea, şi credinţa, şi onórea şi numele ce-l pórtă. Când umilinţa era maĭ mare, când însaşĭ *eresia* a înjugat *ortodoxia* credinţeĭ ce ne-a desbinat, când ast fel *desbinarea a dóua* a pălmuit în modul cel maĭ înjositor pe cea *dintâiŭ*, — va să zică produsul *ureĭ teutonice* contra Românilor, a umilit maĭ crunt produsul *ureĭ greceştĭ* contra Romeĭ — atuncĭ, tocmaĭ atuncĭ Dumnezeŭ a deschis ochiĭ străbunilor noştri amărîţi în sufletul lor, ca să-şĭ vadă rătăcirea şi să revină cu gândul, şi „socotind maĭ cu de-a dinsul cele ce sînt ale luĭ Dumnezeŭ“ . . . . să facă unirea cu biserica Romeĭ.

Dóuĕ sute de anĭ sînt de atuncĭ. Multe din ilusiile marĭ deşteptate atuncĭ în inimile Românilor, formézá şi azĭ ţinta nóstră. Dar şi maĭ multe sînt acele, carĭ realisate deja formézá trecutul nostru, fala nóstră. Ridicarea unde am ajuns s'a făcut pe treptele începute acum 200 anĭ. Redeşteptarea nóstră naţională, întrégă lumea de ideĭ ce sbate azĭ sufletele româneşcĭ, — datézá de atuncĭ. Începuturile cultureĭ naţionale româneşcĭ coincid cu *începuturile Unireĭ* cu Roma . . . .

Pentru că sîntem numaĭ la începuturĭ! Ce sînt 200 de anĭ în viaţa unuĭ popor, care-şĭ mĕsură vîrsta cu 2 mileniĭ? Şi ce sînt 2 milióne într'un neam de 10 milióne?

Începutul a fost greŭ. Duşmaniĭ secularĭ aŭ fost şi sînt neadurmiţi, neobosiţi. Dar în zădar! Începutul s'a făcut; Dumnezeŭ l'a făcut. Calea s'a arĕtat. Proba s'a făcut. Succesele sînt mulţumitóre. Ochiĭ luminaţi vĕd azĭ în cătrăŭ este menirea românismuluĭ, unde sînt prietiniĭ, unde duşmaniĭ luĭ. Opera începută se va continua.

Nu vom face proselitism cu forţa. Nu! Ştim noĭ, că aceste sînt lucrurĭ pe care nu ómeniĭ le fac, nu ómeniĭ le pot face. Dumnezeŭ le-a făcut, Dumnezeŭ le va face. Simţim înse, că Dumnezeŭ este cu noĭ, şi mâna luĭ Dumnezeŭ conduce lucrurile, în desvoltarea lor, spre ţinta, care a stat înainte cu 200 anĭ în vedere părinţilor şi străbunilor nostri.

Se mulţumim Dumnezeuluĭ părinţilor nostri pentru tóte câte a făcut nóuĕ, şi se-l rugăm din inimă, ca să ne păzéscă şi maĭ de parte cu braţul sĕŭ tare.

Nepĕtrunse, dar minunate sînt căile Domnuluĭ! Dragoste frăţéscă să avem, credinţa să o ţinem tare şi nădejdea să nu ni-o perdem. Căcĭ Domnul este cu noĭ şi atuncĭ de cine ne vom teme.

O *sfîntă Unire!* Tu înalţĭ şi sfinţeştĭ inimile nóstre. Salutat să fie numele tĕŭ şi mărit în vecĭ!

Programul serbărilor. După cum am vestit deja, serbările aniversare de 200 anĭ de la sf. Unire, se vor începe în Blaş Lunĭ d. a. când vor suna clopotele bisericelor din loc şi apoĭ va porni conductul în sunetul musiceĭ, traversând strada lungă, strada tipografieĭ, piaţul şi oprindu-se la reşedinţa mitropolitană. Marţĭ sara va fi un splendid concert. Cu acéstă ocasie se va esecuta de corul format din inteliginţa locală, oratoriul *Ilie*, după cuvintele vechiuluĭ testament, de F. Mendelssohn şi *Brumărelul*, baladă poporală de Iac. Murĕşan. Dşóra Elisa Bodocan va declama un *Imn religios* şi Dna Emilia Albertoni, operistă din Milano, va cânta *Stabat mater* de Rossini. Tot atuncĭ se va esecuta şi terzetul *Serenada* de Ĭ. Murĕşan pentru sopran, tenor şi bass. Dşóra *Olivia Bardoşi*, care a promis preţiosul concurs, va cânta pe pian *Craiul codruluĭ* de F. Liszt şi *Cimpoiul* de Ĭ. Murĕşan.

După concert va urma petrecere cu joc în sala oteluluĭ Univers.

A dóua zi, Mercurĭ, se va ţine şedinţa festivă a institutelor de învĕţămînt din loc. Programul şedinţiĭ e următorul:

1. **Marş festiv**, orchestra tinerimeĭ studióse.
2. **Disertaţiune asupra Unirii**, de Iacob C. Domşa cleric an. IV.
3. **„Cariĭ pre Cheruvimĭ“**, cu solo bariton, de Ĭ. Murĕşan, chorul teologilor seminarialĭ.
4. **Odă ocasională**, poesie de I. Agârbicean, declamată de Nic. Ciura, stud. cl. VIII.
5. **„Vîntul suflă de la ost,“** chorul studenţilor.
6. **Omul frumos**, de Andreiŭ Murĕşan, decl. de I. Dop, preparand curs. III.
7. **„În pămînt,“** de Ĭ. Murĕşan, chorul elevilor preparandialĭ.
8. **Rugăciunea**, de G. Alexandrescu, decl. de Maria Nistor, elevă cl. VIII.
9. **Tancred**, onvertură de G. Rossini, orchestra studenţilor.
10. **Odă**, de C. Negruzzi, decl. de Andreiŭ Murĕşan, elev cl. IV. normală.
11. **Marş final**, orchestra tinerimeĭ.

Tot o dată aflăm cu bucurie, că la liturgia solemnă să va esecuta pricésna: „Ochiul inimiĭ mele,“ escelenta composiţie a prof. Mureşan, în 3 chorurĭ, 12 vocĭ.

În provincia mitropolitană serbările se vor face în 29 şi 30 Sept. n.

Sâmbătă în 16/29, Septembre a. c. în tóte bisericile parochiale şi filiale după însĕrat se vor trage clopotele timp de o jumĕtate de óră.

Duminecă în 17/30 Septembre (în bisericele filiale în Dumineca următóre) se va ţine sta liturgie commemorativă, în cursul căreia, după Evanghelie, se va ceti şi esplica Epistola pastorală a Episcopatuluĭ, după aceea la eşirea cu darurile se vor pomeni în Domnul adormiţiĭ Mitropoliţĭ Teofil şi Atanasiŭ, şi în fine după rugăciune Amvonuluĭ se va cânta Doxologia cea mare.

La s. liturgie commemorativă se vor invita şi autorităţile locale, ér poporuluĭ credincios se va vesti de maĭ înainte ţinerea aceleia.

La sinodul provincial vor lua parte următoriĭ:

I. *Din Archidiecesă:*

1. Esc. Sa Mitropol. Victor.
2. I. M. Moldovan, prep. capit.
3. Dr Ioan Raţiŭ, canonic.
4. Sim. P. Mateiŭ, „
5. Ios. Hossu, „
6. Dr Aug. Bunea, „
7. Dr. Vas. Hossu, „
8. Basiliŭ Raţiŭ, rector semin.
9. Iac. Macaveiŭ, vicariŭ Făgăraş.
10. Nic. Solomon, protop. Ludoş.
11. Dr Isid. Marcu, secret. mitrop.

II. *Din diecesa Orădiĭ:*

1. Esc. Sa Episc. Mihaiŭ Pavel.
2. Aug. Lauran, canonic.
3. Moise Neş, „
4. Ioan Butean, dir. gimn. Beiuş.
5. Dr Felician Bran, archidiac. Careĭ.

III. *Din diecesa Gherleĭ:*

1. Esc. Sa Episc. Dr Ioan Szabó.
2. Ioan Papiŭ, preposit.
3. Ioan Georgiŭ, canonic.
4. Alimpiŭ Barbulovicĭ, vicar, Şimleŭ.
5. Tit Bud, Sighet.
6. Vasile Pordea secretar episcopesc.

IV. *Din diecesa Lugoşuluĭ:*

1. Ill. Sa Episc. Dr Dem. Radu.
2. Ben. Densuşian, canonic.
3. Ioan Boroş, „
4. Nic. Nestor, vicar, Haţĕg.
5. George Telescu, protop. Arad.
6. Iuliŭ Raţiŭ, „ Orăştie.

Vicariul Nasenduluĭ Dr Ioan Pop, bolnav fiind, nu va putea lua parte.

Revistă politică.

Austria. În sfîrşit lucrurile aŭ ajuns la punctul ultim: Maiestatea Sa a disolvat parlamentul austriac. În şedinţa premergĕtóre să zice, că dintre toţĭ ministriĭ numaĭ cel polonez ar fi fost contra disolvăriĭ, şi acésta din motivul, ca poloniĭ işĭ tem mandatele.

Ca esplicare a acesteĭ disolvărĭ se aduce împregiurarea, că din pricina multelor frecărĭ din parlament, popórele din Austria aŭ avut să sufere mult, maĭ ales în privinţa enomică, comercială şi industrială. De treĭ anĭ nu s'a putut compune un buget controlat de parlament. Aceste considerante, aŭ reclamat imperios disolvarea actualuluĭ Reichsrath.

Nóuĕle alegerĭ se crede că nu vor fi înainte de zilele ultime aluĭ Decembre şi până ce s'ar face disposiţiunĭ pentru alte alegerĭ, guvernul îndémnă pe alegĕtorĭ să grijéscă bine pe cine vor candida, ca să nu ajungă, în parlament, de cât ómeniĭ, carĭ se intereséză de binele şi progresul poporuluĭ.

În Bucovina aŭ reînceput prigonirile Românilor. Din ziua când „Deşteptarea" a fost declarată de fóie a partiduluĭ naţional e şicanată fără cruţare. Numĕrul ultim are maĭ mult spaţiŭ alb decât negru, toţĭ articliĭ aŭ fost confiscaţĭ, rĕmânênd icĭ colo câte-va şire. Se vede că Bourguignon şi-a pus de gând să facă se înceteze şi „Deşteptarea." Ar fi prea mult acésta şi nu ne îndoim, că fraţiĭ din Bucovina nu se vor lăsa să fie total oprimaţĭ, ci îşĭ vor reclama drepturile.

România. Instrucţia îşĭ continuă cercetările. Bulgariĭ duşĭ la parchet, ca implicaţĭ în un complot, aŭ recunoscut, că s'a decretat mórtea regeluĭ Carol şi Alesandru. În urmarea acesteĭ preţióse constatărĭ se aşteptă cu nerăbdare ordonanţa dluĭ judecător Florescu. De alt cum parchetul de Ilfov a şi deschis acţiune publică contra luĭ Sarafoff, Davidoff şi Bogdanoff pentru complot contra Regeluĭ.

În Bulgaria ferberea e mare Sarafoff agită în tóte părţile, ameninţând România cu nimicire. Conflictele de la graniţă se repeţesc.

Guvernul Românieĭ a avisat puterile semnatare a congresuluĭ de la Berlin de faptul, că Bulgaria îşĭ întăreşce forturile. În România, deşi tinerimea pregătesce un mare meeting în care se céră declararea inmediată a rĕsboiuluĭ totuşĭ din causa criseĭ nu se doresce rĕsboiul, ci se speră, că totul să va regula pe cale pacinică.

De alt cum ministrul de externe a plecat în concediŭ la Carlsbad şi reîntórcerea părechiĭ regale nu se aşteptă de cât pe 20 crt.

Din Sofia se telegrafézá, că prinţul Ferdinand va sosi acolo Joĭ, venind din Constantinopol. Se va vedé ce întorsătură vor lua lucrurile. Mult nu se speră de la principe, fiind încunjurat cu persóne, carĭ sînt membriĭ în comitetul revoluţionar.

Corespondinţe.

Rĕsboiŭ şi apĕrare.

Bucureşti, 6 Sept. n. 1900.

Iubite Domnule Redactor!

E fórte seriósă situaţia politică aicĭ la Bucureştĭ, şi peste tot în Orient. Între Bucureştĭ şi Sofia — maĭ trebue să vi-o spun? — sînt cele maĭ încordate relaţiunĭ, dacă maĭ póte fi vorbă aci de „relaţiunĭ". Tóte acestea le cunóşteţĭ din ziare, şi sînt sigur că şi la Dvóstrĕ, pe *Tîrnave* şi *Murĕş* se priveşte cu interes crescênd desfăşurarea lucrurilor. De aceea n'ar fi de lipsă să vĕ informez eŭ. Nicĭ nu am de cuget. Ceea ce mĕ face de astă dată să vĕ scriŭ, e ca să vĕ arĕt o notă maĭ veselă, de cât notele ce să schimbă acum între cabinetele diplomatice.

E vorbă tot de Bulgarĭ şi de alţĭ „Bulgăroĭ cu ceafă grósă", adecă încăpăţinaţĭ, nu numaĭ în „credinţele" şi „cunoştinţele" lor mărginite, ci şi în rĕutatea lor, nu maĭ puţin bulgărêscă.

Istoria ne arată că Bulgariĭ nicĭ când n'aŭ fost bunĭ faţă cu românimea. Tot ce are românismul de la eĭ, este: afabetul cirilic, limba slavică în biserică, şi desbinarea biserîceĭ române de biserica Romeĭ, şi aruncarea eĭ în braţele Bizanţuluĭ, în ghiarele Slavismuluĭ şi ale Fanarioţilor.

Ca să nu par a face aserţiunĭ riscate şi nedovedite, — cum tocmaĭ fac uniĭ bunĭ şi „naţionaţiştĭ" românĭ, la care mĕ gândesc momentan — mĕ provoc la dóuĕ dintre cele maĭ nóuĕ publicaţiunĭ, făcute de doĭ dintre ceĭ maĭ apreţiaţĭ profesorĭ aĭ universităţiĭ din Bucureştĭ. Luaţĭ vĕ rog, a mână frumosul volum, oferit de „Omagiŭ", ilustruluĭ nostru bărbat „Luĭ Titu Maiorescu," deschideţĭ la paginile 585 şi 620 şi veţĭ găsi dovedile în valoroşiĭ articolĭ:

1. De la cine şi când aŭ împrumutat Româniĭ alfabetul ciriliс de *I. Bogdan*.

2. Papa Formosul în tradiţia nóstră istorică de *D. Onciul*.

Conclusia articoluluĭ dovedit al profesoruluĭ *Onciul* este:

„În asemenea legăturĭ cu **Bulgariĭ,** *Româniĭ din Dacia, ca şi ceĭ din dreapta Dunăriĭ, din cuprinsul imperiuluĭ, aŭ împărţit cu eĭ sórtea în stat şi biserică.* **Prin Bulgarĭ şi o dată cu dînşiĭ, noĭ am fost despărţiţĭ de biserica romană;** *de la dînşiĭ am primit* **limba slavonă în biserică şi stat,** *care domină apoĭ viaţa nóstră intelectuală până în secolul XVII.* **Aşa ne-a fost fatalul destin al istorieĭ."**

Ast fel stând lucrul, şi dată fiind situaţia nóstră momentană cu Bulgariĭ, veţĭ înţelege, Domnule Redactor, cât de hazlie surprindere mi-aŭ făcut nişte articolĭ ce am cetit de curînd în de altfel valorosul şi naţionalistul ziar: *Apĕrarea Naţională* sub titlul nu maĭ puţin naţional: *„Biserica naţională."*

E imposibil să nu rîdĭ, fie şi cu înduioşare, cetind aceştĭ articolĭ. Pentru că rar s'a maĭ vĕdut atâta ignoranţă paradând cu atâta legeritate. Rar am maĭ vĕdut „naţionalism" à outrance, atât de deplasat ca la autorul acestor articolĭ. Cine ştie ce ilustru necunoscut va fi, pentru că, nu iscăleşte „cinstitul sĕŭ nume", de sigur din modestie, o vîrtute care caracteriséză pe toţĭ fanaticiĭ temerarĭ şi ignoranţĭ.

În articoliĭ aceştia — nu alt ceva — dar se face un complot cu adevĕrat bulgăresc, pentru a atenta la pacea şi bunăînţelegerea dintre Româniĭ de aicĭ şi fraţiĭ lor din Transilvania; pentru a nimici relaţiunile bune ce esistă între cele dóuĕ bisericĭ ale Românilor de peste Carpaţĭ, şi a produce în toţĭ Româniĭ credinţa că fraţiĭ lor, carĭ susţin legătura de unire în credinţă cu biserica Romeĭ, încheiată acum 200 anĭ, sînt — nicĭ maĭ mult nicĭ maĭ puţin, — nişte sceleraţĭ agenţĭ de desnaţionalisare şi propagatorĭ aĭ cosmopolitismuluĭ omorîtor!

Audiţĭ Dvóstrĕ, carĭ vĕ ocupaţĭ cu serbarea iubileuluĭ sfinteĭ unirĭ cu mama Romă? Urmaşiĭ luĭ Clain, Şincai şi Petru Maior, nu înţelegeţĭ voĭ, că v'aţĭ desnaţionalisaţĭ? Nu pricepeţĭ voĭ, învĕţăceiĭ şi aderenţiĭ şcóleĭ latiniste, deşteptătoriĭ ideiĭ naţionale şi campionĭ neobosiţĭ aĭ românismuluĭ, nu pricepeţĭ, că sînteţĭ cosmopoliţĭ!

Vedeţĭ, sînteţĭ de compătimit, voĭ lătine papistaşe, ce sînteţĭ, că aţĭ reîncheiat cu Roma legăturĭ, pe carĭ numaĭ Bulgariĭ v'aŭ făcut pe străbuniĭ vostri să le rumpă întru neştiinţă de dragul greculuĭ ambiţios de Fotie!

Dar nu maĭ rîdeţĭ de prostia şi rĕutatea ignoranţeĭ bizantine. Maĭ bine ascultaţĭ şi — apoĭ maĭ rîdeţĭ'dacă aveţĭ poftă. — Ĕtă ce scrie „naţionalistul" teolog în „Apĕrarea Naţională":

1. »Isus Christos a întemeĭat o biserică *universală, liberală* şi *naţională.* (Nu observaţĭ contradicţia »universală« cu »naţională«, ci constataţĭ cu autorul necunoscut, că Christos a fost, probabil român naţional liberal.)

2. „Biserica romano-catolică, papismul, este o biserică cosmopolită« (va se zică e un fel de »Allianţă israelită« care face campania duşmănósă contra Românieĭ, şi arangéză emigrărĭ de ovreĭ. Bag sémă de aceea catoliciĭ francezĭ aŭ fost aşa de simpaticĭ causeĭ luĭ Dreyfuss şi evreismuluĭ cosmopolit peste tot.)

3. „. . . să nu crédă ceĭ din România că dacă Româniĭ ungurenĭ gr.-cat. în România se daŭ de ceĭ maĭ ultraiştĭ naţionalĭ, şi aicĭ sînt aşa. Se daŭ până işĭ pot aduna grăunţe, ĕr apoĭ îşĭ urmăresc interesele proselitismuluĭ cosmopolit papistaş« (Fără comentar!)

4. „Tot aşa nu există şi nicĭ nu *póte* să existe unitate de sentimente şi credinţă între Româniĭ gr.-ort. şi ceĭ gr.-cat. Este (totuşĭ este? —) unitate de sentimente în cestiunile naţionale; dar şi aicĭ, în urma cosmopolitismuluĭ papistaş introdus în biserica unită, prin primirea doctrinelor papismuluĭ desnaţionalisator adese orĭ sîntem conturbaţĭ . . . (de pildă?) — Decĭ nu este adevărat că amîndóuă bisericile nóstre sînt *naţionale."* (Óre »cultul divin şi afacerile administrative« — cum însuşĭ cerĭ — nu se sevîrşesc în amândóuă în »limba poporuluĭ.« ?)

Numaĭ continuez cu citaţiile, căcĭ ar trĕbui să reproduc aprópe întregĭ articoliĭ din *„Apĕrarea Naţională"*. Dacă voiţĭ însă să cunóşteţĭ maĭ detailat cum se aruncă vrajba între fraţĭ, şi cum se lucră în favorul şi în direcţiunea Bulgarilor, cereţĭ de la redacţia numituluĭ ziar numeriĭ din vorbă,

Scusaţĭ, dacă v'am conturbat seninătatea sentimentelor generóse şi înalte, ce vĕd că vĕ ocupă în préjma mareluĭ aniversar al unireĭ cu Roma, şi primiţĭ de la mine o frăţéscă şi sinceră salutare.

Tótă lumea cultă şi cu vederĭ clare priveşte cu respect şi dragoste biserica română unită cu Roma Dacă se maĭ ivesc în publicitate şi vocĭ, ca cea a necunoscutuluĭ din „Ap. Naţ". e pentru că Bulgăroiĭ de ceĭ cu céfa şi pielea grósă tot se maĭ găsesc pe aicĭ.

Apoĭ în timpurile acestea de *resboiŭ* se vede că nicĭ „Apĕrarea" nu se póte *apĕra* destul de eĭ. *)

Amicul

---

*) Am esitat cu publicarea acesteĭ scrisorĭ, cu tóte că ne vine dintr'o parte fórte preţuită. Nu voiam înse să conturbăm — fie şi indirect — serbările ce ne preocupă pe toţĭ şi bunele raporturĭ dintre fr aţĭ vedem înse cu durere, că articolul nenorocit, de care e vorbă, să reproduce întreg şi cu mare aparat şi în *„Telegraful român,"* organul metropolieĭ din Sibiŭ. Maĭ mult avem indiciĭ că autorul articoluluĭ e un membru al cleruluĭ aceleĭ mitropoliĭ; va se zică ardelean denunţă pe ardelenĭ fraţilor lor din România, intr'un mod condamnabil. Regretăm fórte mult acest superátor incident. Credeam, că vom fi lipsiţĭ de ast fel de simptóme — cel puţin în timpul iubileuluĭ nostru. Dacă fraţiĭ neuniţĭ nu pot să ne manifeste dragoste, la aniversarea unuĭ eveniment istoric ca acesta al biserîciĭ nóstre, bună cuviinţa ar cere ca cel puţin să nu ne supere. O încrestăm şi trecem înainte. *Blasphemant, quod ignorant.*

La Blaş!

Ţĕra Bârseĭ 12 Septembre.

Cetatea marelui archiereŭ-martir, *Inocenţiŭ Micu Klein,* Blaşul, leagănul redeşteptăriĭ întregeĭ naţiunĭ române se pregătesce de mare sĕrbătóre. Ea în culmea măririi la care s'a avîntat în 200 anĭ, în ochiĭ noştri e ca muntele cel sfînt pe care s'a ridicat casa Domnuluĭ. Ea este Ĭerusalimul nostru. Sudorĭ de sânge a vĕrsat întemeiătorul eĭ, archiereul-martir Inocenţiŭ Micu Klein punĕndu-ĭ solidă temelie, pe care nicĭ vîntuĭ nicĭ apa să nu o pótă strica; cu sudorĭ de sânge vĕrsate de entusiaştiĭ capĭ aĭ bisericiĭ nóstre române gr. catolice, vrednicĭ urmaşĭ, pe cum şi de ceĭ maĭ luminaţĭ fiĭ aĭ neamuluĭ nostru şi-a adaus odor după odor şi azĭ impune nu prin splendórea bulevardelor sale, nu prin sgomotul asurdĭtórelor oraşe mercantile, ci prin focularele de cultură solidă naţională română, prin multele-ĭ şcolĭ de tot soiul.

În linişte evlaviósă îşĭ desfăşură tăria sciinţeĭ şi cresce naţiuneĭ române fiĭ entusiaştĭ.

Cu modestia-ĭ înăscută dar şi cu conscia-ĭ gravitate ne-a dat de veste că anul acesta se cade să sĕrbătorim.

Şi la acéstă veste noĭ ceĭ de de parte — ca şi ceĭ de aprópe — fiĭ crescuţĭ în atmosfera paciniceĭ nóstre mame metropole, aruncaţĭ acum în vîrtejul valurilor lumescĭ, luptând cu zecĭ de nevoĭ, noĭ toţĭ carĭ lumină am primit din lumina eĭ, suflet din sufletul eĭ, putere din nemărginita-ĭ forţă, de bucurie am trăsărit, faţa ni-s'a înviorat şi cu inima svĕcnindă ne întórcem privirea spre ea, măreaţa nóstră maică metropolă, şi maĭ înainte de ce şi cu trupul, cu sufletul sburăm peste văĭ şi culmĭ la ea şi îĭ zicem: **„Bine te am găsit."** Tu eştĭ mama care ne-aĭ născut, tu ne eştĭ puterea, tu mărirea, fiĭ de o mie de orĭ binecuvîntată cetate sfîntă!

Înainte cu 200 anĭ s'aŭ adunat strămoşiĭ nostri din tóte plaiurile şi văile pămîntuluĭ nostru străbun la Alba-Ĭulia făcĕnd s. Unire, aprinḑĕnd în inima oropsituluĭ neam român flacăra vieţiĭ şi a culturiĭ; după 200 de anĭ ne vom aduna noĭ la Blaş să binecuvîntăm şi să întărim de noŭ sfînta legătură şi pentru sufletele tuturor marĭ antecesorĭ, carĭ s'aŭ ostenit atuncĭ să vărsăm rugăciunĭ de mulţămită înaintea luĭ Dumnezeŭ.

Fraţĭ Românĭ şi fiĭ aĭ bisericiĭ nóstre!

Lăsaţĭ la o parte ocupaţiunile şi daraverile zilnice.

Veniţĭ cu toţiĭ, ceĭ de departe şi ceĭ de aprópe, veniţĭ la Blaş, la dulcea nóstră mamă, la Ĭerusalimul nostru să ne închinăm să ne întărim pentru lupta vieţiĭ căcĭ de multă tărie avem lipsă în viitor.

Veniţĭ să vedem pe buniĭ nostri archiereĭ, pe capiĭ bisericiĭ nóstre, să le cerem binecuvĕntarea şi să-ĭ încredinţăm de fiésca nóstră alipire, să dăm prinos de rugăciune pe mormintele întemeĭetorilor cultureĭ române, veniţĭ să ne întărim cu virtuţile lor marĭ, veniţĭ să ne strângem şi noĭ între noĭ mânile cu frăţéscă ĭubire, şi cu căldura tinereţelor nóstre.

Să mergem la Blaş, să facem acéstă neînsemnată jertfă pentru mărirea Prea Sfinteĭ Treimĭ patrona Mitropolieĭ nóstre şi pentru propria nóstră întărire. Mama nóstră o cere, se-o ascultăm!

y.

NOUTĂŢĬ.

Numĕrul de faţă apare numaĭ pe patru paginĭ, vom da înse în schimb un numĕr festiv, maĭ mare, ca de comun.

Din archidiecesă On. *Ioan Lucaciŭ,* adm. paroch în Karácsonfalva, a fost numit paroch în Ĭara inf. districtul protopopesc al Indoluluĭ.

Ĭubileŭ. Bĕtrânul episcop Strossmayer de la Diákovár şi-a serbat zilele aceste ĭubileul de 50 anĭ aĭ preoţieĭ. Din acest incident aŭ fost acolo splendide festivităţĭ vrednice de încărunţitul Episcop, care a luptat atât de mult pentru biserica şi neamul sĕŭ.

Adunarea ganerală a Asociaţiuniĭ. Împedecaţĭ de a lua parte la adunarea generală a Asociatiuniĭ, ţinută Dumineca şi Lunĭ la Băile-Herculane, dămdupă ziarele nóstre următorul scurt raport, reservându-ne a publica în un viitor numĕr bine sîmţitul cuvînt de deschidere al dluĭ president Rsmul Ĭoan M. Moldovan. Şedinţele s'aŭ ţinut în spaţiósa sală a teatruluĭ. A luat parte un numĕros public din tóte ţinuturile locuite de Românĭ. La cuvîntul de deschidere a presidentelul rĕspunde protopresb. *Andreiŭ Ghidiŭ,* directorul despărţ. Caransebeş salutând comitetul central şi special pe venerabilul preşedinte. De asemenea salută adunarea domnul *Iosif Vulcan* în numele societăţiĭ de teatru şi dl *George Ioandrea* în numele reuniuniĭ învĕţătorilor din diecesa Caransebeşuluĭ. După alegerea comisiilor se presintă propunerea dluĭ *G. Ardelean* pentru înfiinţarea uneĭ secţiĭ numismatice, apoĭ propunerea dluĭ *Vuia* pentru ca Asociaţiunea să ajute şcolile şi să întemeieze bibliotecĭ poporalĭ. Propunerea a fost întregită de dl *G. Pop de Băsesci,* care cere anumit să se ajute şcóla din Lăpuşul-unguresc. Să înţelege că o vie discuţie s'a încins în jurul aceste propunerĭ. Urmarea a fost, că aŭ intrat în buget 2000 cor. spre acest scop. Tot în acéstă şedinţă se anunţă, că dl *Patr. Barbu* din Reghin donéză pentru casa naţională 2000 cor. în amintirea soţieĭ sale, de asemenea se maĭ primesc şi alte donaţiunĭ. După amézĭ a fost şedinţă literară, în decursul căreia dl *dr Vuia* a cetit o interesantă disertaţie despre Băile-Herculane şi dl *Iuliŭ Vuia* despre protopresb. Tomicĭ. A urmat apoĭ o petrecere poporală, cu care ocasie s'aŭ distribuit femeilor carĭ aveaŭ cele maĭ frumóse costume premiĭ de 3, 2 şi 1 galbin, ér ţĕranilor peste 1000 cărţĭ. Sara a fost concert dat de reuniunea de musică din Lugoş, cu concursul dşórelor *Virginia Gall* şi *Dora Vuia.* Succesul a fost splendid. — Lunĭ a urmat şedinţa a dóua cu raportele comisiunilor. Remarcăm hotărîrea pentru înfiinţarea secţiunilor sciinţifice şi literarĭ. În aceste secţiunĭ, constătătóre din câte 5 membriĭ aŭ fost aleşĭ şi blăşeniĭ: *Dr Aug. Bunea,* în secţia istorică, *Dr Vasile Hossu,* în secţia şcolară şi *Emil Viciŭ* în secţia sciinţelor naturalĭ. Viitórea adunare generală a fost învitată să se ţină la *Lipova.* După şedinţă a urmat banchetul. Sara a fost bal, ér în ziua următóre escursiunĭ la Adah-Kaleh, Porţile-de-fer şi Turn-Severin. Fraţiĭ din România aŭ primit fórte bine pe escursionişti, carĭ aŭ rĕmas acolo ziua întrégă.

De ale anarchiştilor. Ómeniĭ fără de Dumnezeŭ nu maĭ cunosc marginĭ în rĕutatea lor. Se anunţă, că regina Wilhelmina a Olandeĭ a fost ameninţată de anarchiştĭ. De asemenea Sf. Sa Papa Leo şi regina Margherita.

Vifor cumplit a bântuit Sâmbăta trecută în portul Galveston în America, care a fost apróp total nimicit. Apa măriĭ a inundat teritor de 8 Klm. Miĭ de cadavre zac pe ţermuriĭ măriĭ. Opt vapóre aŭ suferit naufragiŭ, şi un tren a fost rĕsturnat de pe şine, maĭ multe miĭ de case aŭ fost demolate. Guvernul Statelor-unite a dispus să se facă barace şi trimită bucate pentru nenorociţĭ.

Dare de samă. Comitetul, carele a aranjat festivităţile cu ocasiunea adunăriĭ generale a Societăţiĭ pentru crearea unuĭ fond de teatru român" ce şi-a ţinut şedinţele în 22 şi 23 Ĭulie a. c. la Abrud; îşĭ ţine de datorinţă a presenta onor. public următorul raţiociniu: 1. Venitul concertuluĭ dat la 22 Ĭulie face 895 cor. 20 fil. 2. Venitul de la representaţiunea teatrală ţinută la 23 Ĭulie face 325 cor. 3 Contribuirĭ de la diferite corporaţiunĭ în scopul aranjăriĭ festivităţilor 360 cor. 4. Contribuirĭ de la diferite persóne din abrud, tot spre acel scop 307 cor. 90 fil. Suma tuturor venitelor 1888 cor. 10 fil. Cheltuelile avute, represintă tot acéstă sumă. În fine comitetul îşĭ esprimă şi pe calea acésta mulţumirile sale maestruluĭ de musică dluĭ prof. George Dima şi diletanţilor carĭ s'aŭ produs la concertul din 22 Ĭulie, pe cum şi domnişórelor Virginia Gall, Valeria Pop şi Adelina Piso, apoĭ dluĭ Vasile Popoviciŭ şi tuturor Dómnelor, Domnişórelor şi Domnilor carĭ prin participarea activă la concert şi la representaţiunea teatrală din 23 Ĭulie, aŭ contribuit în mod însemnat la reuşita splendidă a acelor festivităţĭ. Din şedinţa comitetuluĭ ţinută la 1 Septembre 1900. *Petru Popoviciŭ* preşedinte şi *Iosif Gomboş* secretar.

Bibliografie.

A apărut:

Nóua Revistă Română, cu următoriul sumar: N. Ĭorga. — Sacrificiul unuĭ rege. Chestiunea israelită: Th. Mommsen W. T. Stead. G. Clemenceaŭ Henry Fouquier. C. R. Motru. — Filosofia luĭ Houston Stewart Chamberlain asupra raselor. Artur Goroveĭ. — Suflet de mamă (novelă). Ĭoan Pop-Reteganul. — Bietul Istode (novelă). Mitru Pascuuluĭ (novelă). Petru V. Haneş — Din operile literare ale luĭ A. Russo. Sim. Fl. Marian. — Din dati nile şi credinţele Românilor despre insecte. I. Nădejde. Trac să fie dreptul nostru consuetudinar? (Răspuns d-luĭ P. Negulescu). N. Xenopol. — Câteva cuvinte asupra criticeĭ „Principiilor fundamentale ale istorieĭ". Mişcarea literară şi sciinţifică.

„Enciclopedia Română", publicată din însărcinarea şi sub auspiciile „Asociaţiuniĭ pentru literatura română şi cultura poporuluĭ român", de *Dr. C. Diaconovich,* prim-secretarul Asociaţiuniĭ.

A apărut fasc. XXI, cuprinḑĕnd numĕróse articole între Kemet—Libellaticĭ, este întîiul fascicol din vol. III al aceste valoróse publicaţiunĭ. În acest fascicol âncă aflăm o serie de articole de interes special românesc.

Abonamentele se fac la *W. Krafft în Sibiŭ* (deposit general pentru România: *E. Storck, Bucurescĭ*) şi se primesc numaĭ pentru publicaţiunea întrégă. Preţul de prenumerare: pentru un tom broşurat cor. 20.—, legat cor. 23.20 (în România: leĭ 25.—, resp. 28.50).

Posta redacţiuniĭ.

Dluĭ *I. M. în V.* N'avem plăcere să discutăm acum lucrurĭ aşa de odióse. Dacă Dta vreĭ să te spelĭ de pata ce te mânjeşte, rectifică scrisele „Tribuneĭ," şi de veĭ putea, facem şi noĭ cuvenita rectificare.

Kardô. Primit şi achităm din restanţă 12 cor.

Editor şi redactor rĕspunḑĕtor:
Aurel C. Domşa.